

Ismeretkör: Alkalmazott társadalom-tudomány

Kredittartománya: 6 kredit

Tantárgyai:

- 1)Nevelés- és művelődéstörténet 1.
- 2)Nevelés- és művelődéstörténet 2.
- 3)Kisebbségtudományi alapismeretek és romológia

Tantárgy neve: Nevelés- és művelődéstörténet 2. TAN szak
Neptunkód: BNTANI2001, BLTANI2001

Kreditértéke: 2

A tantárgy besorolása: kötelező

A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”100 % elmélet

A tanóra típusa: előadás és óraszám: 2ea/hét az adott félévben 30 óra.

Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további módok, jellemzők: -

A számonkérés módja: kollokvium

Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további módok: -

A tantárgy tantervi helye: 6. félév

Előtanulmányi feltételek: Nevelés- és művelődéstörténet 1.,BNTANI1003,BLTANI1003

Tantárgyleírás:

Interdiszciplináris megközelítésben a művelődéstörténet részeként értelmezett neveléstörténet megismerésének célja, hogy a nevelést, mint az emberiség történetének valamennyi korszakában jelenlévő és meghatározó tevékenységet, a diakronikus vizsgálati módszer segítségével, az egyetemes és magyar neveléstörténet néhány forrásával alátámasztva kronologikusan bemutattassa. A neveléstörténet tanulmányozásának további célja a pedagógiai gondolkodás és a nevelésügy múltjának, mint történeti folyamatnak a megismerése. Ezeken túl a neveléstörténet feladata a jelentősebb pedagógiai gondolkodóknak és rendszereiknek bemutatása, azoknak térben és időben való elhelyezése, a múlt és jelen oktatási és nevelési rendszerei közötti párhuzamok, kapcsolatok és törések feltárása, valamint a neveléstörténeti források, dokumentumok és szemelvényanyagok forráskritikai, filológiai feldolgozása.

A Neveléstörténet 2. című tantárgy fő témakörei:

1. A felvilágosodás korának nevelésügye: Rousseau, Pestalozzi
2. Iskoláztatás és pedagógia a XVIII–XIX. században: Trapp, Herbart, Schleiermacher, Dilthey – A pedagógia tudománnyá válása
3. A magyar nevelésügy kiemelkedő történeti dokumentumai: Mária Terézia és az 1777. évi Ratio Educationis, az 1806. évi II. Ratio Educationis, Eötvös József és az 1868. évi népoktatási törvény
4. A reformpedagógiák kialakulásának és kibontakozásának neveléstörténeti vázlata: Maria Montessori, Rudolf Steiner, Jena-plan, munkaiskola
4. Iskolaügy és pedagógia Magyarországon 1918–1989 között, különös tekintettel Klebelsberg Kunó tevékenységére, valamint a szocialista oktatás- és művelődéspolitikára
5. A magyar nevelésügy jelenkori dokumentumai, különös tekintettel a közoktatás és a köznevelés törvényeire
6. A magyar óvoda- és iskolaügy a XIX. és XX. században
7. Az európai nevelésügy történeti kutatásainak örök értékei

Kötelező, illetve ajánlott irodalom:

Kötelező szakirodalom:

- 1) Pukánszky Béla – Németh András: *Neveléstörténet*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1999.

ISBN 963 19 0195 5

2) Mészáros István – Németh András – Pukánszky Béla: *Neveléstörténet. Szöveggyűjtemény*. Osiris Kiadó, Budapest, 2006. ISBN 963 389 517 0

3) Mészáros István – Németh András – Pukánszky Béla: *Neveléstörténet. Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe*. Osiris Kiadó, Budapest, 2005. ISBN 963 379 997 X

Ajánlott szakirodalom:

1) Fináczy Ernő: *Az újkori nevelés története*. Könyvértékesítő Vállalat, Budapest, 1986. ISBN 963 02 4378 4

2) Fináczy Ernő: *A magyarországi közoktatás története Mária Terézia korában I–II*. Magyar Tudományos Akadémia, Budapest, 1899–1902. ISBN nélküli

3) Fináczy Ernő: *Nevelélméletek a XIX. században*. Magyar Tudományos Akadémia, Budapest, 1934. ISBN nélküli

4) Németh András – Pukánszky Béla: *A pedagógia problémátörténete*. Gondolat Kiadó, Budapest, 2004. ISBN 963 9567 18 3

5) Németh András: *Emberi idővilágok. Pedagógiai megközelítések*. Gondolat Kiadó, Budapest, 2010. ISBN 978 963 6932 688

Előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- Ismeri a tanító munkájának társadalmi-történeti összefüggéseit és jelentőségét, tájékozott az irányadó nemzeti és európai értékek körében.
- Ismeri a 6-12 éves gyerekek személyiségének kibontakoztatását megalapozó tudományos elméleteket, az első hat iskolaévnél a személyiség formálódásában és az élethosszig tartó tanulásra való felkészítésben betöltött szerepét.
- Rendelkezik 6-12 éves gyerekek, gyermekcsoportok és környezetük megismerésére, az őket érintő társadalmi folyamatok értelmezésére vonatkozó elméleti és módszertani tudással.
- Ismeri a tanulás támogatásának, a kulcskompetenciák megalapozásának, kibontakoztatásának tudományos és szakmódszertani alapjait, az első hat iskolaévben alkalmazható korszerű módszereket, eszközöket.
- Ismeri a tanulási, nevelési környezet szerepét, tisztában van az inkluzív nevelés lehetőségeivel és módszereivel az első hat iskolaévben.
- Biztos szakmai ismeretekkel rendelkezik az 1-4. évfolyamon valamennyi, továbbá az 1-6. évfolyamon egy műveltségi területen (vagy a nemzetiségi nevelés szaktudományos és tantárgy-pedagógiai megalapozása terén).
- A tanulás sajátosságainak ismerete alapján képes az adott életkori sajátosságok figyelembevételével a célok, tartalmak és tevékenységek, folyamatok, valamint egyéni tanulási utak tervezésére, megvalósítására.

b) képességei

- A nevelési, fejlesztési célokat, feladatokat, tartalmakat képes a 6-12 éves gyerekek személyiségére, szociokulturális környezetének főbb jellemzőire tekintettel, differenciáltan tervezni.
- Épít a 6-12 éves gyerekek előzetes tapasztalataira, cselekvő részvételére, kreativitására, a közös munkát szakszerűen irányítja, elemzi és értékeli.
- Támogató tanulási környezetet biztosít.
- Képes közösségi értékek közvetítésére, a gyermekközösség alakítására.
- A szakmai-tudományos kritériumokat érvényesítve választja meg a szakirodalmi könyvtári és elektronikus források körét, és munkájában azokat kreatív módon hasznosítja.
- A gyerekek családjával kölcsönös tiszteletre és bizalomra épülő kapcsolatot alakít ki, szakszerűen, közérthetően és hitelesen kommunikál, képes a nevelést érintő kérdésekben a családokat támogatni.
- Együttműködik a nevelési folyamat többi szereplőjével, képes elgondolásait előadni és megvitatni, eredményeit, javaslatait szóban és írásban hitelesen és szakszerűen közreadni.
- Képes a tanítói munkára irányadó szakmai, etikai és jogi szabályozókhöz munkája során

igazodni, a szabályozók változtatásához javaslatokat előterjeszteni.

- Tevékenységére szakszerűen reflektál.

c) attitűdje

- Tevékenységét a 6-12 éves gyerekek fejlődésének támogatása iránti elkötelezettség irányítja.
- Elkötelezett a 6-12 éves gyerekek teljes körű egészségfejlesztése iránt.
- Tevékenysége során inkluzív, befogadó szemléletet képvisel, törekszik a családok kulturális hagyományainak tiszteletben tartására.
- Tanítói tevékenysége minden területén elkötelezett a különböző szociokulturális környezetből érkező, a sajátos nevelési igényű, illetve a fogyatékos gyerekek közösségbe történő beilleszkedésének támogatása iránt.
- Igényli az önreflexiót, a nevelési folyamat és saját tevékenysége több szempontú elemzését, értékelését.
- Nyitott a munkájával összefüggő új elméletek és módszerek, a technológiai lehetőségek, információs és kommunikációs technológiák megismerésére és alkalmazására.
- Felkészültsége alapján részt vállal a tanító szakmával összefüggésben álló kutatásokban, innovatív team-munkákban.

d) autonómiája és felelőssége

- A hatáskörébe tartozó területeken felelősséget vállal a rájuk bízott 6-12 éves gyerekek fejlődéséért, kulcskompetenciáik hatékony megalapozásáért, kibontakoztatásáért.
- Hatáskörében felelősséget vállal a 6-12 éves gyerekek teljes körű egészségfejlesztéséért.
- Munkájával összefüggő pedagógiai kérdésekben – a jogszabályok és az intézményi keretek között – önállóan dönt.
- Felelősséggel vesz részt intézményében a harmonikus, támogató légkör kialakításában.
- Hivatása művelése körében felelősséget vállal a társadalmi kohézió erősítéséért.
- A hatáskörébe tartozó területeken felelősséget vállal a kulturális hagyományok ápolásáért, a kultúrák közötti megértés és kommunikáció elősegítéséért.
- Felelősséget vállal intézménye küldetéséért.

Tantárgy felelőse: Dr. Mészáros László PhD főiskolai docens

Tantárgy oktatásába bevont oktató: -